

Helmutas Šabasevičius, Lietuvos kultūros tyrimų institutas

Antikinė istorija ir sovietinė ideologija baleto teatre: Spartako atvejis

Antikinės mitologijos įvykiai ir herojai tapo daugelio XVIII–XIX a. baletų įkvėpimo šaltiniu, o realūs Antikos istoriniai įvykiai šokio scenoje buvo reti. Išimtis – konkreti istorinė asmenybė Spartakas (apie 103–71 m. pr. Kr.), vienas iš XX a. sovietinės kultūros herojų, kurio kovos ir mirties istorija tapo vienu iš naratyvų, ideologiškai jungiančių sovietinę tikrovę su senovės istorija. Spartako tema tapo ir kompozitoriaus Aramo Chačaturiano (1903–1978) baleto, parašyto 1956 metais, pagrindu. Viena iš kelių šio baleto choreografinių versijų sukurta Lietuvoje – baletą bendradarbiaudamas su kompozitoriumi 1964 metais Lietuvos valstybiniame akademiniam operos ir baleto teatre pastatė choreografas Vytautas Grivickas (1925–1990). Pranešime, remiantis archyvine medžiaga, įvertinamos šio spektaklio idėjinės nuostatos, choreografinės formos, o pirmą kartą analizuojant privačiame archyve saugomus spektaklio dailininko Antano Pilipavičiaus (1938–2009) eskizus ir nuotraukas, įvertinamos senosios Romos vaizdinių interpretavimo baleto scenoje strategijos.